

Seksuaalse vägivalla kasutamine sõjarelvana Põhja-Aafrikas ja Lähis-Idas

Euroopa Parlamendi 7. aprilli 2011. aasta resolutsioon seksuaalvägivalla kasutamise kohta Põhja-Aafrika ja Lähis-Ida konfliktides

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma 17. jaanuari 2008. aasta resolutsiooni olukorra kohta Kongo Demokraatlikus Vabariigis ja vägistamise kui sõjakuriteo kohta¹;
- võttes arvesse oma 26. novembri 2009. aasta resolutsiooni naistevastase vägivalla kaotamise kohta²;
- võttes arvesse oma 25. novembri 2010. aasta resolutsiooni naised, rahu ja julgeolekut käsitleva ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni nr 1325 (2000) kümnest aastapäeva kohta³;
- võttes arvesse oma 17. veebruari 2011. aasta resolutsiooni olukorra kohta Egiptuses⁴;
- võttes arvesse oma 10. märtsi 2011. aasta resolutsiooni lõunanaabruse ja eriti Liibüa kohta⁵;
- võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja Catherine Ashton poolt Euroopa Liidu nimel tehtud avaldust rahvusvahelisel naistevastase vägivalla kaotamise päeval, 25. novembril 2010;
- võttes arvesse asepresidendi ja kõrge esindaja Catherine Ashton poolt Euroopa Liidu nimel tehtud avaldust rahvusvahelisel naistepäeval, 8. märtsil 2011;
- võttes arvesse 10. detsembri 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni;
- võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone 1325 (2000) ja 1820 (2008) naiste, rahu ja julgeoleku kohta ning ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1888 (2009) naiste- ja lastevastase seksuaalse vägivalla kohta relvastatud konfliktis;
- võttes arvesse, et 2010. aasta märtsis nimetati ametisse ÜRO peasekretäri eriesindaja konfliktidega kaasneva seksuaalse vägivalla küsimustes, ja ÜRO uut soolise võrdõiguslikkuse osakonda (UN Women);
- võttes arvesse naiste- ja tütarlastevastast vägivalda ning naiste ja tütarlaste diskrimineerimise kõigi vormide vastu võitlemist käsitlevaid ELi suuniseid ning lapsi ja relvastatud konflikte käsitlevaid ELi suuniseid;

---

¹ ELT C 41 E, 19.2.2009, lk 83.

² ELT C 285 E, 21.10.2010, lk 53.

³ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2010)0439.

⁴ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2011)0064.

⁵ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2011)0095.

- võttes arvesse 10. detsembri 1984. aasta piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärlikust alandava kohtlemise ja karistamise vastast ÜRO konventsiooni ning ÜRO Peaassamblee 14. detsembri 1974. aasta deklaratsiooni 3318 naiste ja laste kaitse kohta hädaolukorras ja relvastatud konfliktides, eriti selle lõiget 4, mille kohaselt tuleb võtta tõhusaid meetmeid, et keelustada naiste tagakiusamine, piinamine, naistevastane vägivald ja naiste alandav kohtlemine;
- võttes arvesse inimõiguste, eelkõige naiste õiguste alaseid sätteid ÜRO õigusaktides, nagu ÜRO põhikiri, inimõiguste ülddeklaratsioon, kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvaheline pakt, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvaheline pakt, inimkaubanduse ja kupeldamise keelustamise konventsioon, konventsioon naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta ja selle fakultatiivne protokoll, piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärlikust alandava kohtlemise ja karistamise vastane konventsioon ning 1951. aasta pagulasseisundi konventsioon;
- võttes arvesse teisi naistevastase vägivalla alaseid ÜRO dokumente, nagu 25. juuni 1993. aasta Viini deklaratsioon ja tegevuskava, mis võeti vastu inimõiguste maailmakonverentsil (A/CONF. 157/23), ning 20. detsembri 1993. aasta deklaratsioon naistevastase vägivalla likvideerimise kohta (A/RES/48/104);
- võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 12. detsembri 1997. aasta resolutsiooni kuritegude ennetamiseks ja naistevastase vägivalla likvideerimiseks võetavate kriminaalõiguse meetmete kohta (A/RES/52/86), 18. detsembri 2002. aasta resolutsiooni naistevastaste aukuritegude kaotamiseks meetmete võtmise kohta (A/RES/57/179) ja 22. detsembri 2003. aasta resolutsiooni naistevastase koduvägivalla likvideerimise kohta (A/RES/58/147);
- võttes arvesse Pekingis 15. septembril 1995. aastal neljandal ülemaailmsel naistekonverentsil vastu võetud deklaratsiooni ja tegevusprogrammi ning Euroopa Parlamendi 18. mai 2000. aasta resolutsiooni Pekingi tegevusplatvormi järelmeetmete kohta¹, 10. märtsi 2005. aasta resolutsiooni neljanda ülemaailmse naisteteemalise konverentsi järelmeetmete kohta – tegevusplatvorm (Peking +10)² ja 25. veebruari 2010. aasta resolutsiooni „Peking +15” – ÜRO soolise võrdõiguslikkuse tegevusprogrammi kohta³;
- võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 19. detsembri 2006. aasta resolutsiooni naistevastase vägivalla kõigi vormide kaotamiseks tehtavate jõupingutuste tugevdamise kohta (A/RES/61/143) ning ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone 1325 ja 1820 naiste, rahu ja julgeoleku kohta;
- võttes arvesse 1998. aastal vastu võetud Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuuti, eriti selle artikleid 7 ja 8, millega loetakse vägistamine, seksuaalne orjastamine, sunniviisiline prostitutsioon, sunnitud rasedus ja sunnitud steriliseerimine või mis tahes kujul esinev seksuaalne vägivald inimsusevastaseks kuriteoks ja sõjakuriteoks ning võrdsustatakse need piinamisviisi ja tõsise sõjakuriteoga, sõltumata sellest, kas neid tegusid sooritatakse rahvusvaheliste või sisekonfliktide ajal süstemaatiliselt või mitte;

---

¹ EÜT C 59 E, 23.2.2001, lk 258.

² ELT C 320 E, 15.12.2005, lk 247.

³ ELT C 348 E, 21.12.2010, lk 11.

- võttes arvesse kodukorra artikli 110 lõiget 4,
- A. arvestades, et naised on aktiivselt osalenud ülestõusudes, milles nõutakse suuremat demokraatiat ning rohkem õigusi ja vabadusi Põhja-Aafrikas ja Lähis-Idas;
- B. arvestades, et Liibüas ja Egiptuses võimul olevad valitsused on kasutanud nende revolutsioonide ümber toimuva konflikti osana naiste vastu suunatud seksuaalvägivalda ja muutnud naised kaitsetuks;
- C. arvestades, et seksuaalvägivalda kasutatakse ilmselt naiste hirmutamiseks ja alandamiseks, sealhulgas põgenikelaagrites, ning arvestades, et tekkinud võimuvaakum võib põhjustada naiste ja tüdrukute õiguste olukorra halvenemist;
- D. arvestades, et Liibüa naine Iman al-Obeidi, kes rääkis ühes Tripoli hotellis ajakirjanikele, et sõdurid olid teda grupiviisiliselt vägistanud ja kuritarvitanud, peeti 26. märtsil 2011. aastal kinni ja viidi teadmata kohta ning et nüüd on mehed, keda ta süüdistab vägistamises, kaevanud ta kohtusse laimamise eest;
- E. arvestades, et Egiptuses väidavad naissoost meeleavaldajad, et pärast seda, kui sõdurid piirasid nad 9. märtsil 2011. aastal Tahriri väljakul ümber, sundisid nad neid läbi tegema süütusekontrolli, ning et neid süütusekontrolli ajal piinati ja vägistati ning pildistati meessoost sõdurite juuresolekul; arvestades, et mõned Egiptuse naised peavad astuma sõjaväekohtu ette süütusekontrollist läbikukkumise pärast ja et osale neist on ähvardatud esitada süüdistus prostitutsioonis,
- F. arvestades, et laialdaselt esinevat ja süstemaatilist vägistamist ja seksuaalorjust peetakse Genfi konventsiooni kohaselt inimsusevastaseks kuriteoks ja sõjakuriteoks, mida tuleks menetleda Rahvusvahelises Kriminaalkohtus (ICC); arvestades, et vägistamist peetakse nüüd ka genotsiidi osaks, kui seda tehakse kavatsusega üks sihtrühm tervikuna või osaliselt hävitada; arvestades, et EL peaks toetama jõupingutusi, mille eesmärk on lõpetada nende kurjategijate karistamatus, kes kasutavad seksuaalset vägivalda naiste ja laste vastu;
- G. arvestades, et on tõestatud, et relvakonfliktid mõjutavad naisi ebaproportsionaalselt ja spetsiifiliselt; arvestades, et naiste osa rahu tagamisel ja konfliktide ärahoidmisel tuleks tugevdada ning osaluse, tõkestuse ja kaitse abil tuleks naistele ja lastele sõjategevuse ja konfliktipiirkondades pakkuda paremat kaitset;
- H. arvestades, et ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide 1820, 1888, 1889 ja 1325 kohustuste täitmine on kõigi ÜRO liikmesriikide ühine mure ja jagatud vastutus, olgu siis tegemist konfliktidest mõjutatud riikide, doonorriikide või teiste riikidega; arvestades, et sellega seoses tuleb juhtida tähelepanu 2008. aasta detsembris vastu võetud ELi suunistele, mis käsitlevad naistevastast vägivalda ja võitlust naiste diskrimineerimise kõigi vormide vastu, ning ELi suunistele laste ja relvastatud konflikti küsimuses, millega antakse selge poliitiline märk selle kohta, et need on liidu prioriteedid,
- 1. kutsub komisjoni ja liikmesriikide valitsusi üles mõistma jõuliselt hukka naistevastased seksuaalrännakud ning naiste hirmutamise ja nende vastu suunatud tegevuse Liibüas ja Egiptuses;

2. mõistab teravalt hukka Egiptuse sõjaväe poolt Tahriri väljakul kinni peetud naissoost meelevaldajatele pealesunnitud süütusekontrolli ning on arvamusel, et selline tava ei ole vastuvõetav, kuna see võrdub piinamisviisiga; kutsub Egiptuse sõjaväe ülemkohut üles võtma viivitamata meetmed, et lõpetada selline väärrikust alandav kohtlemine ning tagada, et kõikidele julgeoleku- ja relvajõududele antakse selged juhised, et piinamine ja muu väärkohtlemine, sealhulgas sunniviisilised süütusekontrollid on lubamatud ning nende puhul viiakse läbi igakülgne uurimine;
3. kutsub Egiptuse ametivõime üles võtma kiiresti meetmed, et lõpetada piinamine ning uurida kõikide rahumeelsete meelevaldajate kuritarvitamise juhtumeid, ja lõpetama tsiviilelanike sõjatribunalide alla andmise; tunneb eriti suurt muret inimõigusteorganisatsioonide aruannete pärast, mille kohaselt on alaealisi kinni peetud ja sõjatribunalides süüdi mõistetud;
4. soovib algatada sõltumatu uurimise, et kuritegude konkreetseid toimepanijad vastutusele võtta, pöörates erilist tähelepanu Muammar Gaddafi poolt toime pandud kuritegudele, mis kuuluvad Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudi alla; on arvamusel, et niisuguste tegude toimepanijad tuleb kohtu alla anda, ja et naisi, kes sellistest väärkohtlemistest on teatanud, tuleb kättemaksu eest kaitsta;
5. toonitab, et kõikidel on õigus avaldada seisukohti oma riigi demokraatliku tuleviku kohta, ilma et neid peetaks kinni, piinataks või et neid koheldaks alandavalt ja diskrimineerivalt;
6. on sügavalt veendunud, et Põhja-Aafrikas ja Lähis-Idas toimuvad muutused peavad aitama kaasa naiste diskrimineerimisele lõpu tegemisele ja nende täielikule osavõtule ühiskonnaelust võrdselt meestega ja vastavalt ÜRO konventsioonile naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta;
7. rõhutab, et nende ühiskondade uutes demokraatlikes ja õiguslikes struktuurides tuleb tagada naiste õiguste kaitse;
8. rõhutab, et tuleks tunnistada naiste osa revolutsioonides ja demokratiseerimisprotsessides, toonitades samaaegselt neid varitsevaid spetsiifilisi ohtusid ja vajadust nende õigusi toetada ja kaitsta;
9. kutsub ELi liikmesriike üles aktiivselt ja püsivalt edendama pikaajaliselt, nii poliitiliselt kui ka rahaliselt, ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni nr 1325 täielikku rakendamist ning kontrollivate institutsioonide ja mehhanismide loomist Euroopa ja ÜRO tasandil, et tagada resolutsiooni rakendamine kõigil rahvusvahelistel tasanditel;
10. toonitab, et Euroopa naabruspoliitika (ENP) meetmetes tuleb tähtsustada inimõigusi, mis on demokratiseerimisprotsessi lahutamatu osa, ja rõhutab, et ELi kogemusi soolise võrdõiguslikkuse poliitika ja soolise vägivalla vastase võitluse alal tuleb jagada;
11. rõhutab vajadust rakendada meeste ja naiste võrdsuse põhimõtet ning toetada konkreetseid meetmeid, et saavutada toimiv ja süstemaatiline võrdõiguslikkuse lähenemisviis ENP riikides; nõuab tungivalt, et valitsused ja kodanikuühiskond suurendaksid naiste sotsiaalset kaasamist, muu hulgas naiste kirjaoskamatus vastu võideldes ning naiste tööhõivet ja rahalist sõltumatust edendades, et tagada naiste mõistlik esindatus kõigil tasanditel; toonitab, et võrdsusest peab saama

demokratiseerimisprotsessi lahutamatu osa ning et lisaks tuleks esmatähtsaks pidada naiste ja tüdrukute haridust, mis hõlmaks sealhulgas nende teadlikkuse suurendamist oma õigustest;

12. palub asepresidendil ja kõrgel esindajal, Euroopa välisteenistusel ja komisjonil seada oma kõnelustes ENP lõunapoolsete riikidega esiplaanile sellised ELi poliitilised prioriteedid nagu surmanuhtluse kaotamine, inimõiguste – sealhulgas naiste inimõigused – ja põhivabaduste austamine ning mitmete rahvusvaheliste õigusaktide, sealhulgas Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudi ning 1951. aasta pagulasseisundi konventsiooni ratifitseerimine;
13. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale.